

- 23.jul. 2011
- *Telen*
- CHRISTIAN MAUNO
- Tlf. 932 34 221 – christian.mauno@telen.no

Telemark rundt på fire dager

Denne uken er det nøyaktig 150 år siden den verdenskjente forfatteren Jules Verne stakk en tur innom Notodden og Heddal.

På Gaustatoppen 29. juli vil det bli markert at det er nøyaktig 150 år siden Jules Verne besøkte stedet. Noen hevder til og med at dette var starten på turismen i Telemark og Norge.

Hvem?

Vi skal snart komme tilbake til hans Telemarksbesøk, men først må vi stoppe opp litt. For vet du hvem Jules Verne var? Hva er det første du tenker på når jeg sier navnet?

Det er jo selvfølgelig romanene hans. Jorden rundt på 80 dager, En verdensomseiling under havet, Reisen til jordens indre. Store fantasifulle historier fra eksotiske miljøer i fjerne himmelstrøk, både overjordiske og underjordiske. Kanskje du også tenker at det ikke er den forfatteren du hører mest om nå for tiden?

For å si det kort og brutalt: Er bøkene hans bare gammeldags science fiction-fortellinger for kortklippede gutter fra 50-tallet med lommelykt under dyna? Er vi inne på noe? Tja og nei.

Forskeren

–Jules Verne var et produkt av sin samtid.

Det sier Per Johan Moe, til daglig Høgskolelektor ved Høgskolen i Vestfold. Han leste Verne allerede som 10-åring, og de siste åtte årene er han blitt noe av en ekspert på emnet, ja noen vil si han er Norges fremste Jules Verne-forsker.

Han har til og med startet nettsiden www.jules-verne.no, som vier mye av plassen på forfatterens spesielle forhold til Norge.

Jurist

Jules Verne ble født i Frankrike i 1828, og kom fra en velstående familie. Han utdannet seg til jurist, og fikk deretter jobb på børsen.

En normal karriere for en bemidlet fransk ung mann var i emning. Men dette var familiens drøm, ikke hans. Jules selv ville bli forteller.

Mot nord

Litterært var Jules Verne blant annet inspirert av Daniel Defoe og hans roman Robinson Crusoe, og mange av Vernes forhistorier kan karakteriseres som "øde øy-romaner". Men i motsetning til Defoe var det polarområdene og "Det høie Nord" som interesserte den unge Jules.

Ja, så interessert ble han, at mange av bøkene hans etter norgesbesøket har norske referanser, og i 1886 ga han ut «Loddseddelen», der hele handlingen er lagt til Telemark.

Hans bøker om nordområdene inspirerte også senere berømte polfarere. Selveste Fridtjof Nansen hyllet Jules Verne som en «drømmenes mann».

Ut i verden

–Jules Verne skrev fantasifulle reiseskildringer i en tid da svært få reiste, forklarer Moe, og kommer dermed inn på det med å være et produkt av sin tid.

Dette var på midten av 1800tallet, der framveksten av romanen som sjanger sammenfalt med turismens gjennombrudd. Nå skulle overklassen reise ut i verden, og jo mer eksotisk, jo bedre. Det skulle ennå gå litt tid før Dalen Hotel ble en lekegrind for den europeiske overklassen, og thailandske konger og tyske keisere reiste land og strand rundt. Men nå hadde det begynt.

Myter

Per Johan Moe har en liten misjon om å knuse mytene om den franske forfatteren. At han skrev gutteromsromaner av dårlig litterær kvalitet, at han kun skrev science fiction, og at bare reiste med kart og guidebøker fra hjemmet sitt i Frankrike.

–For det første gjorde han 30 reiser i 15 land. Dessuten skrev han sjelden noe som bare var basert på framtidig teknologi. Oftest skrev han om teknologi og hendelser som var fullt mulig å gjennomføre i samtiden. Altså ikke bare science fiction, poengterer Moe.

Telemark

Den 26. juli 1861 var den 33 år gamle Jules Verne og hans reisefølge på Kongsberg. De hadde allerede vært i Norge i åtte dager og nå sto Telemark for tur.

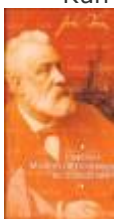
Den vanligste reiseruten til Rjukanfossen og Gaustatoppen på den tiden gikk via Jondalen og Bolkesjø. Jules Verne valgte derimot å dra over Meheia, via Tinnes og Hitterdal (Heddal). Hvorfor valgte han denne ruten?

–Det kan man bare spekulere i. Men han var veldig interessert i kirkebygg, så det er nok en sjanse for at det var stavkirken som lokket, forklarer Moe.

Kjapp visitt

Vi skal ikke tvære dette ut heller. Sannheten er at han freset gjennom Hitterdal, overnattet på et «møkkete og dyrt vertshus» på Tinnoset, før han dro videre opp til Rjukanfossen og Gaustatoppen. Dette var tross alt hovedmålet for hans reise i Telemark, og der ble han i tre dager, før det gikk rett tilbake til Drammen.

Kun fire dager varte altså dette Telemarksbesøket.

Men med alt inspirasjonen Jules Verne fikk fra denne visitten er det vel lov å påstå at Telemark gjorde et sterkt inntrykk på den da snart verdenskjente forfatteren Jules Verne.